

Посібник з фінансових коригувань в Програмі транскордонного співробітництва Польща - Білорусь - Україна 2014-2020

1. Вступ

У випадку порушень, пов'язаних з недотриманням правил, що стосуються державних закупівель, білоруськими та українськими бенефіціарами визначається відповідна сума фінансового коригування відповідно до Посібника з фінансових коригувань в Програмі транскордонного співробітництва Польща - Білорусь - Україна 2014-2020, далі - Посібник.

У документі описуються найбільш поширені види порушень у сфері державних закупівель. У разі інших порушень, що не перераховані тут, треба дотримуватися принципу пропорційності та, коли це можливо, принципу аналогії з типами порушень, зазначених в Посібнику.

Сума фінансового коригування розраховується з урахуванням суми витрат, заявлених чи затверджених в звіті про хід реалізації проекту та пов'язаних із закупівлями (чи їх частиною), до яких відноситься дане порушення. Відсоток відповідної ставки застосовується до суми витрат, заявлених чи затверджених в зв'язку з даними закупівлями, яких стосується порушення. Таку ж процентну ставку коригування також треба застосовувати до всіх майбутніх витрат, пов'язаних з тими ж закупівлями, яких стосується порушення.

Практичний приклад: сума витрат, заявлених до перевірки аудиторів у зв'язку з державними закупівлями будівельних робіт, для яких договір був укладений після застосування невідповідних законодавству критеріїв, становить 10 000 000 євро. Якщо застосовується процентна ставка коригування, що становить 25%, то сума, яка повинна бути вирахована з суми прийнятих витрат становить 2 500 000 євро. У такий спосіб, на підставі відповідної ставки фінансування, сума прийнятих витрат, що підлягає затвердженню аудитором, зменшується. Якщо ж бенефіціар має намір задекларувати інші витрати, пов'язані з тими ж закупівлями і яких стосується те ж порушення, такі витрати підлягають тій же процентній ставці коригування.

Відповідним структурам, уповноваженим проводити контроль над виправленням порушень, рекомендується використовувати одні і ті ж критерії і процентні ставки, якщо вони не застосовують більш суворі норми.

2. Критерії, які беруться до уваги при прийнятті рішення про величину процентної ставки коригування

В даному Посібнику визначено ряд сум коригування процентних ставок, тобто 5%, 10%, 25% і 100%, що застосовуються для витрат за закупівлями. У них береться до уваги серйозність порушення і принцип пропорційності. Ці ставки коригування використовуються в ситуаціях, коли для даних закупівель не має можливості точно визначити фінансові наслідки.

Серйозність порушень, пов'язаних з недотриманням правил проведення державних закупівель і пов'язаних з ними фінансових наслідків для бюджету ЄС, оцінюється, беручи до уваги наступні фактори: рівень конкуренції, прозорість і рівне ставлення.

Значення фінансового коригування може бути зменшено, якщо скасування прийнятих витрат, понесених в рамках закупівель непропорційне характеру і серйозності індивідуальних порушень. Характер і серйозність індивідуального порушення оцінюється окремо для кожної закупівлі, беручи до уваги ступінь порушення принципів чесної конкуренції, рівного ставлення до бенефіціарів, прозорості та недискримінації.

Використання процентних ставок меншої величини, ніж максимальна величина для даного порушення не може бути прийнятним по відношенню до структур, які роблять замовлення, які, незважаючи на отримання результату перевірки чи моніторингу проекту, здійснюваного цими структурами, що підтверджують наявність порушень, повторно роблять таке ж порушення в процедурах закупівель, розпочатих після отримання результату перевірки чи аудиту.

Неможливо зменшити фінансове коригування в разі підтвердження порушень, пов'язаних з випадками фінансового шахрайства чи навмисної переваги одного з підрядників, підтверджених в юридично припиненому судовому розгляді чи іншому завершеному остаточним рішенням адміністративної процедури, яка застосовується до національного законодавства.

Коли недотримання правил для потенційних претендентів має стримувальний фактор чи коли призводить до здійснення закупівель на підставі іншої пропозиції, ніж та, яка повинна була бути вибрана, це є вагомою ознакою того, що мали місце серйозні порушення. Коли порушення носить чисто формальний характер без фактичних чи потенційних фінансових впливів, коригування не проводиться.

У разі виявлення ряду порушень в тій же процедурі присудження контракту на закупівлі, ставки коригування не зберігаються; рішення про ставку коригування (5%, 10%, 25% чи 100%) приймається з урахуванням найбільш серйозного порушення, тобто показують найвищий рівень ставки фінансового коригування.

Фінансове коригування в розмірі 100% можна використовувати в найсерйозніших випадках, коли порушення працює на користь тих чи інших претендентів чи коли порушення пов'язане з випадком шахрайства.

При застосуванні поправок, транскордонний характер процедури тендера також повинен бути прийнятий до уваги. Закупівлі носять транскордонний характер, якщо (також потенційно) включають інтереси осіб, які зареєстровані в одній з трьох країн, що беруть участь у Програмі. Ця концепція означає, що для договорів, які повністю (або частково) не можуть бути

дотримані згідно національного законодавства про державні закупівлі, також необхідно визначити наявність певного транскордонного інтересу.

Контрактні організації повинні бути поінформовані, що в їх компетенції вирішувати чи може цільове укладення контракту потенційно становити інтерес для економічних операторів, розташованих в інших державах, що беруть участь в Програмі і вибрати відповідні засоби публікації. Це рішення повинне базуватися на оцінці індивідуальних обставин справи, таких як предмет договору, його очікувана вартість і специфіка даного сектора (розмір і структуру ринку, комерційні практики і т.д.) і географічне розташування місця діяльності. Якщо постачальники з інших держав зацікавлені в закупівлях, потрібно забезпечити достатній рівень реклами, принаймні, в частині публікації оголошення про закупівлю.

Приклади:

1. Для заходу в рамках проекту, який відбувається в польському місті, бенефіціар (державна установа) має намір укласти контракт з підрядником на організацію обідів та кавових перерв з очікуваною вартістю 10 000 євро. Бенефіціар повинен дотримуватися чинних національних правил щодо публікації. Відповідно до географічного положення заходу, зацікавленість постачальників, що знаходяться в інших країнах, до цього договору організації харчування, ймовірно, буде незначною. Відповідно, використання додаткових каналів публікації, які збільшують ступінь видимості оголошення про закупівлю, особливо для іноземних потенційних постачальників, не є необхідним.
2. Партнер проекту (державна установа) має намір укласти контракт на дослідження, що охоплює територію трьох держав, що беруть участь в Програмі, з очікуваною вартістю 65 000 євро. Закон про закупівлі держави в якій знаходиться обрана установа, вимагає загальнонаціональної публікації повідомлення про закупівлю. Через потенційний транскордонний інтерес договору, з метою забезпечення достатнього рівня реклами, використання більш ширших (ніж національні) каналів публікації може бути доцільним, у випадку якщо вони доступні для обраних установ. Також, Бенефіціар має нагоду скористатися можливістю, яка надається Програмою та опублікувати оголошення на веб-сайті Програми.
3. Такий самий контракт, як в прикладі (2), буде призначений бенефіціару, який розташований в країні, де не існує зобов'язання публікувати оголошення про закупівлю для очікуваної суми контракту. Однак, через потенційний транскордонний інтерес контракту, рекомендується, принаймні, публікація на веб-сайті Програми.

3. КАТЕГОРІЇ ПОРУШЕНЬ І ВІДПОВІДНІ СТАВКИ ФІНАНСОВОГО КОРИГУВАННЯ

3.1. Оголошення про закупівлю та специфікація

№ п/п	Категорія порушення	Опис порушення	Процентна ставка коригування
1.	Оголошення про закупівлю не опубліковано.	Оголошення про закупівлю не було опубліковано відповідно до національного законодавства.	100% 25%, якщо публікація оголошення або оголошень про закупівлю передбачена національним законодавством і відповідні оголошення не були опубліковані, проте оголошення були опубліковані таким чином, що для компаній, розташованих в країнах-учасниках Програми, був забезпечений доступ до відповідної інформації щодо закупівлі, перш ніж був присуджений контракт, і вони мали можливість подати свої пропозиції або висловити свою зацікавленість в отриманні замовлення. На практиці це означає, що або оголошення було опубліковано на національному рівні (відповідно до національного законодавства і правил в цій сфері), або були враховані основні вимоги для оголошення про закупівлю.
2.	Штучний поділ замовлення на будівельні роботи / послуги / товари.	Будівельний проект чи запланована покупка певної кількості товарів чи послуг ділиться на частини, тобто не підлягає вимозі національного законодавства щодо публікації оголошення про закупівлю, передбаченій для повного обсягу робіт, послуг чи постачання відповідно до національного законодавства.	100% 25%, якщо публікація оголошення або оголошень про закупівлю передбачена національним законодавством і відповідні оголошення не були опубліковані у відповідних виданнях, проте оголошення були опубліковані таким чином, що для компаній, розташованих в країнах-учасниках Програми, був

			забезпечений доступ до відповідної інформації щодо закупівлі, перш ніж був присуджений контракт, і вони мали можливість подати свої пропозиції або висловити свою зацікавленість в отриманні замовлення. На практиці це означає, що або оголошення було опубліковано на національному рівні (відповідно до національного законодавства і правил в цій сфері), або були враховані основні вимоги для оголошення про закупівлю.
3.	Порушення <ul style="list-style-type: none"> - термінів подачі тендерних пропозицій чи - термінів подачі заявок на участь в тендері. 	Терміни подачі тендерних пропозицій чи заявок на участь в тендері були менші, ніж передбачено національним законодавством.	25%, якщо терміни скорочені на $\geq 50\%$ 10%, якщо терміни скорочені на $\geq 30\%$ 5%, в разі інших скорочень терміну (процентну ставку коригування можна зменшити від 2% до 5%, якщо буде встановлено, що характер і серйозність порушення є необґрунтованими для 5-ти відсоткової ставки коригування).
4.	Потенційним учасникам тендеру / кандидатам не було виділено достатньо часу на отримання тендерної документації.	Терміни, виділені потенційним учасникам тендеру / кандидатам для отримання тендерної документації, були занадто короткими, що створило необґрунтовані перешкоди до відкритого доступу до державних закупівель на умовах конкуренції. Процентні ставки застосовуються на індивідуальній основі. При визначенні рівня корекції будуть взяті до уваги всі пом'якшувальні фактори, пов'язані зі специфікою і складністю замовлення, зокрема можливі адміністративні складності чи труднощі в подачі тендерної документації.	25%, якщо термін, наданий потенційним учасникам тендеру / кандидатам для отримання тендерної документації, становить менше 50% від терміну, передбаченого для подання тендерних пропозицій (згідно з чинними законодавчими нормами) 10%, якщо термін, наданий потенційним учасникам тендеру / кандидатам для отримання тендерної документації, становить менше 60% від терміну, передбаченого для подання тендерних пропозицій (згідно з чинними законодавчими нормами) 5%, якщо термін, наданий потенційним учасникам тендеру / кандидатам для отримання тендерної документації, становить менше 80% від терміну, передбаченого для подання тендерних пропозицій (згідно з чинними законодавчими нормами).
5.	Не опублікована інформація	Терміни подачі тендерних пропозицій (чи заявок	10%

	про <ul style="list-style-type: none"> - продовження терміну подання тендерних пропозицій; чи - продовження терміну подачі заявок на участь в тендері. 	на участь в тендері) були продовжені без публікації, передбаченої відповідним законодавством (тобто публікації у відповідному виданні).	Ставка може бути зменшена до 5% в залежності від серйозності порушення.
6.	Випадки необґрунтованого застосування переговорної процедури з попередньою публікацією оголошення про закупівлю.	Організація-замовник здійснює вибір підрядника за допомогою переговорної процедури після публікації оголошення про закупівлю, хоча це не передбачено чинним законодавством.	25% Ставка може бути зменшена до 10% чи 5% залежно від серйозності порушення.
7.	Не були подані: <ul style="list-style-type: none"> - кваліфікаційні критерії в оголошенні про закупівлю; і / чи - критерії оцінки (і їх вага) в оголошенні про замовлення чи специфікації. 	В оголошенні про закупівлю не вказані кваліфікаційні критерії і / чи ні в оголошенні про закупівлю, ні в специфікації не були зазначені критерії оцінки (і їх вага).	25% Ставка може бути зменшена до 10% чи 5%, якщо кваліфікаційні критерії / критерії оцінки були включені в оголошенні про закупівлю чи специфікації (для критеріїв оцінки), але недостатньо детально.
8.	Кваліфікаційні критерії чи критерії оцінки, зазначені в оголошенні про закупівлю, не відповідають законодавчим нормам чи є дискримінаційними.	Випадки, коли потенційні учасники не могли подавати свої тендерні пропозиції через присутність в оголошенні про закупівлю чи тендерних документах кваліфікаційних критеріїв і/чи критеріїв оцінки, які мають незаконний чи дискримінаційний характер. Наприклад: <ul style="list-style-type: none"> - обов'язкова наявність компанії чи представника в даній країні чи регіоні; - перевага претендентів з досвідом роботи в даній країні чи регіоні. 	25% Ставка може бути зменшена до 10% чи 5% залежно від серйозності порушення.

9.	Кваліфікаційні критерії не пов'язані з предметом закупівлі чи є непропорційними.	Помітно, що мінімальні вимоги в рамках конкретного замовлення не пов'язані з предметом замовлення чи є непропорційними до нього, і, як такі, перешкоджають рівному доступу для всіх учасників і створюють необґрунтовані бар'єри для конкуренції в рамках державної закупівлі.	25% Ставка може бути зменшена до 10% чи 5% залежно від серйозності порушення.
10.	Дискримінаційні технічні вимоги.	Зазначення занадто докладних технічних вимог, що перешкоджають рівному доступу для всіх учасників чи створюють необґрунтовані бар'єри для конкуренції в рамках державної закупівлі.	25% Ставка може бути зменшена до 10% чи 5% залежно від серйозності порушення.
11.	Недостатньо конкретизований опис предмета закупівлі.	Опис в оголошенні про закупівлю чи специфікації є недостатнім і потенційні учасники / кандидати не можуть скласти відповідне уявлення про предмет закупівлі.	10% Ставка може бути зменшена до 5% залежно від серйозності порушення. У разі, якщо виконані роботи не були включені в оголошення, відповідна сума підлягає коригуванню в 100%.

3.2. Оцінка пропозицій

12.	Зміна критеріїв прийнятності після відкриття пропозицій, в результаті - неправильне прийняття учасників торгів.	Критерії прийнятності були змінені на стадії кваліфікації, в результаті чого було прийнято учасників торгів, які не повинні були бути прийнятими, якщо керуватися опублікованими критеріями прийнятності.	25% коригування можна змінити до 10% чи 5% залежно від серйозності порушення.
13.	Зміна критеріїв прийнятності після відкриття пропозицій, в результаті – неправильна відмова учасникам торгів.	Критерії прийнятності були змінені на стадії кваліфікації, в результаті чого не було прийнято учасників торгів, які повинні були бути прийнятими, якщо керуватися опублікованими критеріями прийнятності.	25% коригування можна змінити до 10% чи 5% залежно від серйозності порушення.
14.	Оцінка учасників торгів / кандидатів з використанням	При оцінці учасників торгів / кандидатів, критерії оцінки були використані як критерії відбору або	25% коригування можна змінити до 10% чи 5% залежно від

	невідповідних законодавству критеріїв відбору та оцінки.	як критерії присудження (чи як відповідні підкритерії), зазначені в оголошенні про закупівлю або в специфікації закупівель, в результаті чого використано невідповідні законодавству критерії відбору чи критерії присудження контракту. Приклад: Підкритерії, що використовуються для присудження контракту, не пов'язані з критеріями присудження, зазначеними в оголошенні про закупівлю або в специфікації закупівель.	серйозності порушення.
15.	Відсутність прозорості чи нерівне ставлення під час оцінки.	Аудиторський слід, що стосується, зокрема, виставлення балів кожній пропозиції, нечіткий / необґрунтований / недостатньо прозорий чи взагалі не існує. І / або немає звіту з оцінки пропозицій чи він не містить всіх елементів, що вимагаються відповідними документами.	25% коригування можна змінити до 10% чи 5% залежно від серйозності порушення.
16.	Зміна пропозиції в процесі оцінки.	Орган-замовник дозволяє учаснику торгів / кандидату змінити свою пропозицію під час оцінки пропозицій.	25% коригування можна змінити до 10% чи 5% залежно від серйозності порушення.
17.	Переговори під час процедури присудження контракту на закупівлю.	В контексті відкритої чи обмеженої процедури орган-замовник веде переговори з учасниками торгів на етапі оцінки, що призводить до суттєвих змін початкових умов, обумовлених в оголошенні про закупівлю чи в специфікації закупівель.	25% коригування можна змінити до 10% чи 5% залежно від серйозності порушення.
18.	Процедура переговорів з попередньою публікацією оголошення про закупівлю з істотною зміною умов, зазначених в оголошенні про	В контексті процедури переговорів з попередньою публікацією оголошення про закупівлю початкові умови присудження контракту на закупівлю були істотно змінені, що може бути виправданням для публікації нового	25% коригування можна змінити до 10% чи 5% залежно від серйозності порушення.

	закупівлю чи в специфікації закупівель.	тендера.	
19.	Відмова від дуже низьких пропозицій.	Пропозиції є дуже низькими по відношенню до товарів, будівельних робіт чи послуг, але організація-замовник перед відмовою від цих пропозицій, не звернулася в письмовому вигляді про надання детальної інформації про компоненти пропозиції, які вона вважає важливими.	25%
20.	Конфлікт інтересів.	Відповідний судовий чи адміністративний орган визнав присутність конфлікту інтересів з боку бенефіціара, вкладу сплаченого ЄС або органа-замовника.	100%

3.3. Реалізація закупівель

21.	Значні зміни елементів закупівель, зазначених в оголошенні про закупівлю чи в специфікації закупівель.	Істотні елементи закупівель включають в себе, але не обмежені ціною, характером робіт, термінами поставки, умовами оплати і використовуваними матеріалами. Аналіз того, що є важливим елементом, завжди повинен здійснюватися на індивідуальній основі.	25% суми закупівлі плюс вартість додаткової суми закупівель в результаті суттєвих змін елементів контракту із закупівель.
22.	Скорочення сфери дії контракту.	Контракт був укладений відповідно до національного законодавства, але потім скоротилася сфера дії контракту.	Вартість скорочення сфери дії контракту із закупівель плюс 25% вартість остаточного обсягу (тільки в разі істотного скорочення обсягу контракту).
23.	Присудження контракту на додаткові роботи / послуги / поставки (якщо це присудження є істотною	Основний контракт був укладений на підставі відповідних правил, але потім надається один чи декілька додаткових контрактів на виконання будівельних робіт / послуг / поставок (незалежно	100% вартості додаткових закупівель. Якщо загальна вартість додаткових контрактів на виконання робіт / послуг / поставок (незалежно від

	<p>зміною початкових умов контракту) без допуску конкуренції, при відсутності однієї з таких умов:</p> <ul style="list-style-type: none"> - виключно гостра ситуація виникла в результаті непередбачених подій; - непередбачені обставини, що викликали необхідність проведення додаткових будівельних робіт, послуг, поставок¹. 	<p>від того, чи були вони формалізовані в письмовій формі), без дотримання національного законодавства, тобто актів, що стосуються процедур переговорів без публікації, щодо причин надзвичайної терміновості, що виникають в результаті непередбачених подій чи про присудження контракту на додаткові постачання, роботи чи послуги.</p>	<p>того, чи були вони офіційно оформлені в письмовому вигляді), присуджених без дотримання національного законодавства не перевищує граничного значення, викладеного в цих актах і 50% від початкового договору, коригування може бути зменшено до 25%.</p>
24.	<p>Додаткові роботи чи послуги, що перевищують межі, зазначені у відповідному законодавстві.</p>	<p>Основний контракт на закупівлі було укладено відповідно до національного законодавства, але потім присуджений один чи кілька додаткових контрактів, вартість яких перевищує вартість початкового контракту більш ніж на 50%.</p>	<p>100% вартості, якщо перевищено 50% вартості початкового контракту на закупівлю.</p>

¹ Поняття “непередбачених обставин” слід тлумачити з урахуванням того, що організація-замовник, діючи з належною обачністю, повинна була передбачити наприклад, нові вимоги, що виникають в результаті прийняття нового законодавства ЄС, національних або технічних умов, які не можна було передбачити, незважаючи на технічний аналіз, що лежить в основі проекту і здійснюваний відповідно до поточного стану знань. Додаткові роботи / послуги / поставки, що виникли через недостатню підготовку заявки / проекту не можуть вважатися “непередбаченими обставинами”.